

(E) pam 3

SYDAFRIKANSKE FORTÆLLINGER.

3

Brrrr — en trommehvirvel. „I hs. majestæt Georg den tredjes navn.“ Dommen blev oplæst, de dømte steg op paa bænten, hoddelen gik frem og lagde strikken om deres hals.

L. E. TVEDTE'S
Forlag

KRISTIANIA
1903

SYD

(E) Pam. 3

Ⓔ Pam. 2

29410

Under Afrikas Himmel

ai

W—M

Kristiania

L. G. Tvedte's forlag

1903

Indhold.

	Side
1. I galgen ved Schlachters Neck	3
2. „Giv mig din haand, Joubert“	11
3. Slaget paa Amajuba Hill	17
4. Katastrofen	26

I galgen ved Schlachters Red.

Maanen var netop kommet frem og kastede sit blege lys over de vilde, forrevne Kapsjelde og Baviaanselven, der skummede og brusede nede i dalbunden.

Hvor det var skjønt. Dybt dernede en liden frugtbær slette, bevoxet af mimose og andre afrikanske træer, høit oppe i fjeldet en dyb, vild kløft, langs hvis kant hundredevis af den røde afrikanske aloe stod i blomst. En vild fugl havde bygget sin store rede paa en spids klippe, og træerne, som groede opad kløften, var bedækket af et yppigt grønt løvværk.

Et svagt, kjøligt vindpust susede gennem bladene og ruskede flagende i buskenes grene.

Opover en smal fodsti bevægede en liden afdeling soldater sig; ikke englænderé i de vakre, røde uniformer, men store, sværlemmede hottentotter under kommando af en britisk officer.

Var det krig i landet, eller var dette en straffekspedition mod de grusomme kafferstammer, der herjed og plyndred overalt, hvor de kunde komme til? Nei, kun en stakkels hollandsk bonde var skyld i alt dette braak.

Frederik Bezuidenhout hed han. En dygtig bonde, en god ven, men en mand, der altid havde været en modstander af Kapkoloniens overgivelse til den engelske regering.

Han blev stevnet til at møde for landdrosten i Graaff Reinet, fordi han havde slaaet en hottentot.

Bezuidenhout negtede at efterkomme indkaldelsen.

„Her staar jeg som en fri mand i mit eget hus,“ sagde han til retsbetjenten, „og hver den, som øver vold imod mig, skyder jeg ned.“

Landdrosten sendte ikke flere bud. Han kjendte manden og vidste, at hans trudsél ikke kunde opfattes som andet end alvorlig ment.

Istedetfor at affende en boerkommando for at arrestere bonden, der i mellemtiden havde oplyst, at han paa grund af gigt var forhindret fra at

møde, beordrede han løjtnant Rousseau at marschere opover med en afdeling hottentotter.

De drog op gennem den vilde og vakre dal, indtil de kom til Bezuidenhouts gaard ved flodbredden.

Boeren og en af hans tjenere tog stilling bag stemmuren omkring saareindhegningen lige ved huset.

„J hs. majestæt Georg den tredjes navn opfordrer jeg Dem til overgivelse,“ brølede Rousseau.

Skulde han overgive sig, skulde han lade sig arrestere af hottentotter, nei, det var ikke muligt.

„Nei, aldrig i livet,“ skreg han over.

Hottentotterne rykkede frem. Et skud knaldede, og i næste øieblik faldede en fugle i luften.

„Frem,“ skreg officeren, frem løb skaren og naaede snart huset, men hvor var Bezuidenhout?

Da denne saa hottentotterne rykke frem, forstod han, at modstand her vilde være unyttig; han ilede tilbage, og fulgt af to tjenere klatrede han ned i en dyb, trang kløft, som var aldeles utilgjængelig fra flodbredden, medens man let kunde naa den ved at bestige klippetoppen og klatre ned derafra.

Rousseau gik fra værelse til værelse, undersøgte hele farmen; men ingen Bezuidenhout.

„Baas, se der,“ en af hottentotterne pegede op mod fjeldet. Der kunde tydelig sees en mørk skikkelse.

Rousseau betænkte sig ikke længe. Han samlede afdelingen i en fart og rykkede opover.

Endelig var de fremme.

„Overgiv Dem, Bezuidenhout,“ skreg officeren, „al modstand er unyttig.“

„Nei,“ rungede en stemme fra fløstens indre, „aldrig vil jeg lade mig fange levende af hottentotter.“

Ssss — en salve blev løsnet. Kuglerne hvinede gennem luften og slog ned i fjeldet.

Bezuidenhout krøb frem, kiggede lidt ud, løftede saa geværet, da faldt et skud; han slap riflen og tumlede baglængs, medens en tyk blodstrøm randt nedover ansigtet.

Med boerens fald var alt forbi, tjenerne overgav sig, og afdelingen forlod stedet.

Noogle boere kom gaaende opover. Det var den afdødes slægtninge og venner, der havde forsamlet sig paa farmen for at afvente resultatet af kampen. En stund efter kom de bærende med liget.

Bed graven blev der holdt taler, der aandede af det mest glødende had til England.

Den dødes broder, Jan Bezuidenhout, talte sidst.

„Aldrig vil jeg hvile,“ sagde han, „før hottentotkorpset er drevet ud af landet. Den uret, der er øvet mod os, maa gøres god igjen.“

Taus trykkede man hans haand, men skjønt

der ikke blev talt et ord, saa var der blevet sluttet og beseglet et forbund mod de engelske undertrykkere.

Den 9de november 1815 mødtes en liden flok bønder og besluttede at gribe til vaaben; men en spion hørte paa; han gif til regjeringen og fortalte planen.

Nogle dage efter aflagde en liden kommando paa 50 mand under Willem Krügel ed paa at holde sammen indtil døden.

„Jeg sværger ved Gud den almægtige aldrig at hvile, før jeg har drevet mit folks undertrykkere ud af landet.“

Regjeringen begyndte at røre paa sig. Kun en uge efter overraskede en stor engelsk troppestyrke de sammensvorne, 19 overgav sig, medens resten flygtede.

5 mænd, 5 af de ædleste og bedste af Kapkoloniens Burghers, hovedmændene for opstanden, besluttede nu at flygte. De skjønte, at alt var forbi, bedre var det da at komme over floden, drage op i landet og der bygge et nyt hjem.

I flere dage forfulgtes de uftanseligt.

Det var i Winterbergen. Boerne sølte sig nu trygge, havde spændt fra sine vogne, havde gjort op ild og skulde nu hente vand. Bludselig bragede

en ren heysesabbat løs. De 2 boere ved elven tumled bagover.

Frem sprang hottentotterne, naaede snart leiren og angreb vognen, hvor Jan Bezuidenhout med sin hustru og 12 aar gamle søn befandt sig.

„Overgiv Dem,“ skreg den kommanderende officer.

Bezuidenhout svarede ikke, løstede geværet op og trykkede af. Hans hustru sprang frem og stillede sig ved hans side. „Lad os dø sammen“ sagde hun. Og hun blev staaende og ladede geværene for ham.

Han faldt dødelig saaret; men skydningen blev dog ikke svagere. Hans tapre hustru greb hans gevær og skjød.

En fugleregn fusede gennem luften og rev huller i vognens seildugstræk. En fugle knuste albuen paa Bezuidenhouts hustru; hun slap geværet.

Opstanden var forbi.

En særlig ret blev nedsat for at dømme de skyldige; forhandlingerne varede ikke længe, oprøret var jo saa aabenlyst.

Dommen faldt. Den lød for de 5 ledere paa dødsstraf.

Blodrød kom jolen frem over fjeldene og fæstede et magisk skjær over de forrevne skymasser, der hvilede over horisonten. Det blusfede op, rødt og spoolgult; det var som hele hvælvingen fængede ild og stod i lys lue.

Paa den lille aasryg mellem de 2 fjelde, hvor 50 mand engang svor at holde sammen indtil døden, og som nu hele Sydafrika over er kjendt under navnet Schlachters Neck, var galgen reist.

En skurrende trommehvirvel. — Folkemassen der havde samlet sig paa høien, veg tilside.

De dømte kom, rolige og bestemte saa de ud. Et kompani soldater dannede eskorte.

Alles øine var rettet mod veien. „Kommer ikke benaadning?“ mumlede man; men ingen depeſcherytter fra lord Somersset viste sig.

Bødlen kom. —

De dømte talte et par ord med presten, bad saa om at faa lov til at synge en salme, den sidste i livet.

Brrrrrrr. — En trommehvirvel.

„J hš. majestæt Georg den tredies navn.“ Dommen blev oplæst, de dømte steg op paa bænken, bøddelen gik frem og lagde strikken om deres hals. Der herskede en aandeløs spænding blandt mængden, hvor var benaadningen, som de alle havde ventet, som de alle havde bedt sin Gud om?

UNIVERSITEITBIBLIOTEEK

UNIVERSITEIT VAN STELLENBOSCH

Nogle stirrede forbitret op mod hottentotterne, der holdt vagt om skafottet, andre vendte sig bort og græd.

Faldblugen gif ned.

En voldsom knirken og bragen, tværbjelken vakkede, og ned gif galgen; de 5 delinkventer styrtede halvvalte til jorden. Da lød der et vildt, lidensskabeligt skrig fra folkemassen. De dømtes hustruer, mødre, søstre og paarørende styrtede frem, trængte sig gennem hottentotterne og skreg:

„Det er et tegn fra himmelen. De er fri, Gud vil, de skal leve.“

„Et under! Naade!“

„Tilbage folk,“ gneuldrede oberst Caylers, soldaterne trængte paa og drev den skrigende, forbitrede mængde tilbage.

Galgen var igjen istand.

Den ene efter den anden maatte nu bestige skafottet, medens tilskuerne gav sine følelser luft i tydelig jamren, truende gebærder og hadefulde ord.

De Klerk blev ført op næsten bevidstløs, strikken lagdes om hans hals, bænkens blev taget bort.

Dommen var fuldbyrdet.

„Blod, som udøses paa slagmarken, synker i jorden, blod, udgydt paa skafottet, holder sig altid friskt.“

Skafottet kan rives ned, ligene kan begravnes; men i folkets erindring blir blodet mere og mere rødt, med hver generation udgydes det paa nyt, og som offerblod helliger det den sag, det betegner," det er Olive Schreiners berømte ord.

Næsten hundrede aar er gaaet hen siden den skræffelige dag. De mænd, de kvinder og børn, som var vidne til heurættelsen er døde, men mindet, billedet af Schlachters Neck er for stedse indridset i boernationens hjerte.

Kanontorden, geværmusik rystede igjen Afrika op, blodet flød paa Schlachters Neck; men midt under tummelen, midt under de feirende englænderes skrig: „Remember Majuba" hørtes et raab, som gav ekko i fjelde og høider ifra Drakensberg til Tafel Kop: „Brødre, glem ei Schlachters Neck."

„Giv mig din haand, Joubert."

J. W. Reitz: „Geef my jou hand, jou hand, Joubert.
Dar neem myn wapens aan.
Ik geef det met'n krigsmanns eer
an so'n dappere man."

En kjølig decembermorgen. Fjernt i øst jaaes et mægtigt rødt skjær, der mere og mere bredte sig over den lyseblaa, rene himmel og lagde purpurbrømme over skyerne. Skjæret blev sterkere, mæg-

tige lysstraaler skjød frem, og endelig kom solstiven op bag kopjerne. Den tynde lette taage, der om natten havde hvilet over veldet, sænkede sig og lagde sig som dug over buskene og sandet.

Over de endeløse fletter, der kun hist og her blev afbrudt af smaa lave kopjer, kom en afdeling af 94de regiment marscherende. De havde marscheret over Lydenburgs fjelde, høider og dale, elve og fletter, marscheret under en glødende sol og paa en jordbund, som formelig brændte under deres fødder, frosset paa det kolde fjeldplatau, men modet var endnu oppe, mad var der nok af, og fienden var jo langt borte.

Nogle trallede en visestump, andre pratede, atter andre gik uden at sige noget, tænkte bare paa sin Mary og ønskede sig hjemme i England eller paa Grins grønne ø; her i dette forbandede land var der ingen glæder, bare anstrengelser og slit, her maatte han sulte og tørste, hjemme var han den lystige Tommy, dronningens soldat i den røde uniform, pigernes Jens.

Det flirrede i geværene, det blinkede i sablerne, vognene knirkede, hestene hvirvlede, og Tommies sang, og over alt dette hvirvlede den blaa røg fra snadderne, flød henover gelederne og forsvandt i den klare, rene luft.

Sorgløst, uden tanke paa fienden marscherede de

fremover; ingen anede, at langt der borte bag tornekrattet ved Bronkhorst Spruit laa stille, alvorlige mænd med geværet færdigt til skud, mænd, der higede efter friheden og efter at vise verden, at endnu levede Transvaals bønder, endnu gjaldt Ditmarskernes kampraab.

„Bar dich garde, buer kommt.“

„En boer!“

Der kom liv i rækkerne; alle stirrede frem mod rytteren, der i fuld karriere kom sprængende mod dem. Endelig var han der. Afdelingen standsede, chefen, oberst Anstruther rykkede et par meter frem; bonden hilsende.

„Fra kommandant Frans Joubert“ sagde han. Obersten tog skrivelsen, boeren rakte ham, aabnede den og læste. Det lød:

„Da vi, uvis om de diplomatiske forhandlinger med regjeringen*) i Pretoria, endnu ikke ved, om vi befinder os i krig med dronningen af England anmoder jeg Dem, at blive, hvor De er. Jeg lover, ikke at angribe.“

Obersten rynkede brynene, kastede et blik fremover for om muligt at opdage den fiendtlige styrke; men et tæt tornekrat hindrede enhver udsig.

Bovede man virkelig at sende ham noget saadant! Han, den ærlige, tapre soldat oprørtes ved

*) Den engelske.

tanke paa, at nogle bønder opfordrede ham at stanse.

Han reiste sig op i sadelen og skreg, saa hele afdelingen hørte det:

„Jeg har ordre til at marschere til Pretoria, og jeg gaar til Pretoria, gjør, hvad I vil.“ Samtidig gav han befaling til soldaterne at ordne sig til kamp og lod de 30 medførte oksevogne kjøre sammen.

Boeren sprængte tilbage med oberstens svar.

Et skrækkeligt brag, og et lyshav skjød ud fra tornekrattet, det blinkede og lynede, det tordnede, summede, det hvinede. Kuglerne fuses gennem luften, smaa støvskyer hvirvlede op og forsvandt lige hurtigt.

Igjen en salve og ned gif rækker af briter. Folkene ravede, tumlede og faldt. Døde og saarede blev til hegn for de levende, som laa paa maven og fyrede løs, medens kugleregnet hylede over dem.

Den engelske stilling blev værre og værre. Soldaterne kunde fyre saa meget de vilde, intet nyttede dog; boerne kom nærmere og nærmere.

En ung soldat fik skulderen gjennemboret af en kugle. En kammerat forsøgte at drage ham væk.

„Lad mig faa lov at sende disse fordømte hunde endnu et skud,“ hviskede han hæst. Han hævede riflen, — pludselig faldt han tilbage, me-

dens en svag jamren trængte frem af hans strube. En anden, der blev saaret i albuen, vilde krybe i dækning, fik i næste øieblik et skud, som rev ansigtet op.

Midt under stormen fra hoerrislerne stod oberst Anstruther mørk og alvorlig og opmuntrede sine folk.

Staffels mand. En dygtig officer, en ærlig soldat var han, og nu skulde han maatte overgive sig efter et par minutters kamp til nogle bønder.

Med et ravede han, vaskede et par skridt bagover og faldt saa tungt, medens bloddraaber pibede frem fra brystet.

Eldste officer tog kommandoen. „Fyr gutter!“ brølede han, men hans tapre gutter laa saarede eller døde omkring ham. Det laa som rødflædte mænd i død og dødstamp.

Boerne gled langsomt, men sikkert nærmere, og det var let at beregne, naar alt vilde være forbi.

Som en haggelkur piskede deres kugler i sandet, slog mod stenene, saa splinterne søg.

Kommanderende officer betænkte sig ikke længe. Han rev sit lommetørklæde frem, et vindstød foldede det ud.

94de-regiment af h. s. majestæt, dronningen af Englands tropper havde overgivet sig.

Det var 2 dage efter kampen.

I en farm laa den haardt saarede oberst Anstruther og kjæmpede med døden.

I de faa timer han havde været ved bevidsthed havde han talt med og lært sin tapre modstander kommandant Joubert at kjende.

Nu laa han i en døs. Joubert sad ved sengen og vaagede.

Bludselig vaagnede han og med vidtaabne øine stirrede han frem i værelset, ligesom for at spørge, hvor han var. Da traf hans blik Joubert.

Han forsøgte at reise sig ved hjælp af albuen; men faldt tilbage.

„Giv mig deres haand Joubert,“ mumlede han hæst. Joubert strakte sin store plumpe haand frem og lagde den i brittens.

„De var en tapper, ærlig fiende. Tag mine vaaben som en erindring,“ stønnede han, faldt saa tilbage, øinene lukkedes, en graa skygge lagde sig over hans aristokratiske ansigt.

En tapper, ærlig soldat var død.

Slaget paa Umajuba Hill.

En stille søndagsmorgen. Gyldenrød kom solen frem i øst, gjennembrød de hvidgraa skyflør med blændende gule lysstriber og kastede et bredt lys= skjær over jorden, og morgenrøden bredte sig som en strøm af guld over den lyseblaa himmel.

I den dugfriske morgenglans lystet det prægtige bjerglandskab i purpur og guld.

Skarpt hævede Drafenbergens fjeldkjæder, tinder og toppe sig op mod den blaa, krystallklare himmel, paa hvilken kun nogle langstrakte, rødviolette skyer var synlig.

I sine vilde, forrevne former lignede disse fjelde vældige jetter, der truende spærrede veien til det rige, frugtbare Natal.

Uf og til hørtes et skjærende skrig eller en lystig kvinden fra smaafuglene; men ellers var alt stille og roligt.

Et billede paa fred og ro.

Kun i boerleiren ved foden af fjeldet rørte det sig. Nogle baal brandt, og vagtposter gik op og ned. Nu og da hørtes hvinen fra hestene eller et dumpt brøl fra okserne.

En middelhøi, kraftig mand med et langt, fortbrunt skjæg og store, straalende øine, hvorfra hjertevarme og godhed lyste ud, stod og betragtede gjennem sin feltkikkert det høie, majestætiske Amajuba fjeld, der fuldstændig beherskede egnen.

„Er der noget at se general,“ spurgte en af de omstaaende boere.

„Endnu intet, Roos, jeg syntes noget bevægede sig oppe paa toppen,“ svarede Zoubert; thi ham var det.

„Men hvad er det?“

Høit oppe paa fjeldet, hvor endel stenblokke dannede et naturligt brystværn, saaes menneskeskikkelser bevæge sig.

Det glimtede rødt bag stenene, det blinkede i fabler og bajonetter.

Zoubert gned sine øine, tog kikkerten igjen og stirrede spændt op.

„Min Gud, rødnafterne er over os“ skreg han ud.

Det var som et lyn var slaaet ned. Overalt myldrede boere frem, fra teltene og baalene, nogle aldeles ubevæbnet, andre med geværet slængt over skuldren.

„Det er ikke muligt. Englænderne deroppe! Gud hjælp os.“

Det var dog ingen tvil længere; englænderne havde virkelig besat fjeldet.

Det var ikke tid til lang overveielse. Her maatte handles hurtigt; fik englænderne først forskanset sig og bragt kanoner op, var en storm umulig.

„Til hest, Burghers! Afsted!“ skreg feltkornetterne Stephanus Roos og Joachim Ferreira, og uden at afvente ordre kastede de sig i sadlen og sprængte i lynende fart afsted, efterfulgt af 40—50 mand.

Det gik i vild galop, snart naaede man den første klippeaffats, og her gjordes holdt.

Der kom flere og flere efter, og tilslut var afdelingen 80 mand sterk.

„Vi maa tage toppen, ellers er vi fortabte,“ udbrød feltkornet Roos. „Brødre vi maa høitidelig love hverandre at tage den eller dø.“

Og alle svarede som med en mund.

„Vi vil følge dig og indtage fjeldet eller dø.“

Hvor forandret var ikke boerfolkets blevet. For 4 aar siden var det umuligt at faa dem drevet i kampen mod Zuluerne, men nu svor 80 mand at ville indtage et flere tusen fod høit fjeld, der var besat af en 10 dobbelt brittisk styrke.

I denne høitidelige stund havde disse tapre, bibelsterke mænd kun en vilje, et haab og en tro, og for dens skyld vilde de kæmpe indtil døden.

Det var ikke den vilde, stolte dødsforagt, der beherskede disse folks sind; de vilde saa gjerne leve, leve lykkelig i det land, de i aarevis havde fjæmpet og lidt for, i det land de havde ryddet og bygget, i det land, de saa mange gange havde bedt sin Gud om.

Dette land, det var blevet deres livsmaal, det havde de i trælddommen higit og længtet efter; de havde tabt det engang, nu var der haab om at vinde det tilbage; nei, det var umuligt at give sig, da var døden tusengange heller at foretrække end at leve under fremmed styre, som fremmede borgere i eget land.

„Gud vil hjælpe os,“ fortsatte feltfornetten, „og vi skal seire, — vi kan ikke andet. Der gives kun en mulighed: Vi maa dele os i 2 troppe. Den ene maa stige ret op til toppen — fra klippeaffats til klippeaffats, den anden maa søge at tage den lavere høide der til venstre. Den ene kan da ved en skarp og velrettet ildgivning dække den andens opstigning.“

Allt var beredt, og nu klatrede Beldets sønner opover, krabbede sig frem fra sten til sten, fra bukk til bukk; bjerget blev steilere og steilere, opstigningen end mere vanskelig, tilslut maatte man krybe paa maven, men opad gik det.

Bum — der hørtes en vældig bragen som fra hundreder af geværer.

Gjen et brag. SSS — en fugleregn skyllede ned over skraaningerne og rev furer op.

Englænderne fyrede en stund med salver, gif saa over til enkeltmands ild.

Det var general Colley, den uheldige feltherre fra Ingogo og Laings Neck, som her vilde gjenoprette sin ære. Med 725 mand var han natten til 27de februar brudt op fra sin leir, havde naaet toppen ved daggrøn uden at blive bemærket; men i sin feiersrus havde han forsømt en ting, han havde glemt at befæste toppen og det nedenforliggende plateau.

SSS — fuglerne hvinede gennem luften og slog ned ved foden af fjeldet.

Boerne krøb videre opover. Ferreira tog snart den lille høide og holdt derfra bjergranden under ild, medens den anden afdeling krøb videre. De krøb paa maven opover, greb fat i buske og stene og halte sig op.

Englænderne skjød hurtigere og hurtigere, men stadig uden at træffe, skjult som boerne holdt sig bag fremspringede klippeblokke.

Boernes ild begyndte nu at virke. Den ene

englænder tumlede efter den anden og lidt efter lidt blev fjeldet overfaat med røde uniformer.

Hjernemasser, skinfiller og benstumper laa spredt udover og gjorde uhyggen og rædselen end større.

Hvor det tordnede og bragede. Det knitrede og spragede bag hver klippe, bag hver bukk og ekoet i fjeldene mangedoblede de voldsomme skrald.

„Op, op Burghers,“ skreg Roos og i den rasende hagelregn stormede han opover, stadig nærmere fienden, og folkene fulgte ham som en levende fane.

Englænderne begyndte at vige til midten af plateauet, da bragede pludselig en geværsalve i deres flanke, og endel boere dukkede op bag en klippe, i nærheden af englændernes stilling.

Og nu brød uveiret løs. Stønnende faldt hele rækker af englændere sammen, de andre vaklede tilbage, men mauserfuglerne susede fremdeles og feiede briterne ned.

Døden med ljaalen laa bag hver bukk, hver sten og krævede stadig nye ofre.

„Fix bajonet,“ brølede officererne. Frem gif høilænderne med fældet bajonet.

Hvilket stolt syn var det ikke, da blomsten af den engelske arme, skotterne i sine maleriske uniformer med det rudedede skjørt og de bare lægger

styrtede frem for at mødes i et vildt favntag med Transvaals bønder.

Dog det varede ikke længe, boerskytterne gjorde snart rent i rækkerne og de gik tilbage i vild uorden. Da knaldede en salve i deres ryg. Det var Trichard og Malan, som kom sine landsmænd til hjælp.

Det var klart, at alt var forbi. Englænderne blev trykket længere og længere tilbage, boerne myldrede frem overalt og skjød de tætte masser sønder og sammen.

Iført den røde, guldbesatte generalsuniform og derved let kjendelig for boerskytterne stod Colley midt blandt sine flygtende soldater.

Skulde han virkelig overgive sig til disse bønder, han foragtede og hadede?

Det var ikke lang betænkningstid. Han rev sit lommeværklæde op, bøiede sig lidt frem for at binde det paa sablen; en feltkornet hævede riflen, der lød et skud, generalen slap værget og faldt tungt bagover.

Bed generalens fald blev paniken større blandt englænderne.

Nogle slængte i fortvilelse geværet fra sig og forbandede den dag, de var født, andre styrtede frem og brød sig gennem boernes ring.

Høiskotter, infanterister, marinesoldater, office=

rer og mandstaber, alle stormede ned over fjeldet, tumlede, reiste sig igjen og løb saa videre under musiften fra boerrislerne. Nogle blev rent som gale og hoppede ned i asgrunden, hvor de knustes.

Men endnu forsvarede nogle sig. Det var en del høiskotter, som slog fra sig som vilde. Tilslut var der kun en ung mand igjen. Uden at bryde sig om overmagten sprang han frem, knuste armen paa en boer med geværkolben og værgede sig med denne, indtil den sprang, forsøgte saa at slaas med bare næver, men blev tilsidst overmandet og maatte give sig.

Det var Hector Macdonald, den senere berømte general.

Slaget var endt. Det havde kostet englænderne 300 mand, boerne — det er utroligt, men sandt — en død og 5 saarede.

Det var frygteligt oppe paa toppen.

Skrig og stønnen, eder og forbandelser hørtes overalt. Plateauet var som oversaaet af store blodpletter, kom man nærmere viste det sig at være faldne rødkjoler.

Colley laa midt i en haug af døde. Et gabende hul saaes i hovedet, og en svær blodstrøm var slydt ned over ansigtet og dannede et bredt rødt baand over brystet. Han havde haabet ved denne kamp

at faa et ærestegn til, han havde faaet det — i døden.

Nogle boere gif forbi, standsede, saa en stund paa den faldne fiende.

„Det var en tapper mand,“ mumlede en.

Det var den ligtale, Colley fik.

Boerne begyndte lidt efter lidt at vende tilbage til leiren. Ingen larm, ingen jubel, intet hurra-raab var at høre; men de trosfæer, som folkene bar, skotternes vaaben viste, at disse mænd vendte hjem med seier. Gud havde paa en underfuld maade denne dag været med dem. Det følte de, da de samlede sig paa den blodbestænkede fjeldtop og istemte en takkesalme.

Derfor kom de stille tilbage til leiren.

Baalene tændtes og rundt om dem, belyst af det flakrende skjær sad de frudtspærte kraftige mænd og talte om dagens hændelser.

Taaen lagde sig lover Majubas top, bredte sig udover egnen og indhyllede alt i et tæt, flamt slør.

Men fra boerleiren lød mandssangen, vemodig og ydmyg:

Bed du et land i blodet døbt,
og dog saa herligt, skjønt?
I gylden glans er dalen svøbt
og li og fjeld staar grønt.

Transvaaler, lad vor festsang gjælde,
 hvor trofast vi holdt stand,
 hvor vore jubelstud nu knalde.

Der er vort fædreland,
 vort skønne land,
 vort hjemstandsland,
 det er vort fædreland.

Bed du et land, et barn endnu
 og dog en voksen mand?

Vi trodjede verdensmagtens gru,
 mod britten vi holdt stand.

Transvaaler, snart nu modnes sæden,
 nu høstes trostabs løn,
 og frelsen kom i al vor stræben.

Tak Gud for land og stat,
 lov Gud for land,
 pris Gud for stat,
 tak Gud for land og stat.

Katastrofen.

„Det er ikke alene en national galsskab, men en national forbrydelse at annektere boerstaterne, og at gribe ind i Transvaals indre forhold vil ikke bare være uklogt; men ogsaa umoralst,“ disse ord udtalte engang koloniminister Josef Chamberlain.

Tempora mutantur, et nos mutamur in illis.

Ikke mange aar var gaaet hen, før den selv-
samme mand i parlamentet, i aviserne, i offentlige
forsamlinger rettede den ene voldsomme beskyld-
ning efter den anden mod boerstyret.

Krüger var ikke alene en despot, men en be-
stikkelig, ussel, fortsynt fanatiker.

„England kan ikke længer rolig se paa, at
dets undersaatler lider nød og overlast i et land,
i hvis opkomst de har saa stor en del.

Englands ære kræver, at disse brave folk støttes.“

Englands ære! — Hvormange gange er ikke
dette ord blevet brugt i kampen mellem boer og
britter.

Hvormange gange har ikke de engelske stats-
mænd, naar de har mærket, at folkestemningen
ikke har været for frig, staaet frem og slynget ud
blandt folket:

„Englands ære kræver det!“

Midt under sabelraslingen og jingoernes frigs-
brøl traadte Krüger og Guvernør Milner sammen
i byen Blomfontejn for at behandle „uitlænders“
flagemaal.

Langvarige konferencer holdtes, depejcher af-
sendtes fra Afrika til Downing Street *), fra Eng-
land til „Raadzaal“ **), men intet nyttede.

*) Koloniministeriet.

***) Transvaals nationalsforsamling.

Medens man i Transvaal haabede paa en fredelig afgjørelse, mobiliserede man i England, satte troppeafdelinger i land i Sydafrika og besatte grænserne.

Forhandlingerne blev afbrudt.

„Vi vilde saa gjerne, at alle skulde leve lykkeligt i vort land, men for vor selvstændighed, for vor dyrebare frihed, for det afrikanske folks skyld, kan vi ikke gaa længere.“

Krúger havde sagt det sidste ord.

Alt syntes rolig. Som et trykkende uveir hvilede krigen over landet, mørke skyer samlede sig paa himmelen. Bludselig et hylende vindstød, et blinkende lyn, et bedøvende tordenbrag, og med et er der kommet liv i det dystre billede.

Brusende som i vild smerte, raser stormen gennem det ulykkelige, dødsdømte land, og fjernt i horisonten lyser et mægtigt, rødt skær som fra brændende farne, og forrevne skyer driver over himmelen som spøgelsesagtige, vilde ryttere med lange lanser og geværer, paa forte, sveddryppende heste.

Der gaar et ryk gennem verden.

Et budskab er kommet fra Afrika:

Transvaal har sendt England ultimatum.

Det var ved middagstid. Solen, der om morgenen havde skinnet saa varm, saa livsvækkende, havde allerede ud paa dagen maattet vige for stormskyerne, der fra nord kom seilende over himmelen. Som de kom der mægtige, truende og mørke, syntes de at sige: „Afveien! Her kommer vi.“ Fjernt i horisonten saaes en diges, begsfort tordensky, baaret frem af nordenvindens vinger, kom den stadig nærmere og nærmere, ædte sig mere og mere over den blygraa himmel og lagde sig tilslut over den som et kæmpeudyr, der kun ventede paa at slaa ned og knuse alt, hvad der kom i dens vei.

En vogn kom kjørende over Bretoria torv og stansede udenfor den prægtige regjeringsbygning, over hvis mægtige kuppel boertrikoloren vaiede.

Stolt vaiede du da vierflør. Om ikke længe vil fremmede bryde ind i folkets helligdom, de vil rive ned alt det gamle, omstyrte frihedsgudinden og sætte pengesækken op isteden, de vil traæ dig under sine fødder og dine rene farver vil stænkes af blod.

Ruffen lukkede op. En herre i blank cylinder og diplomatfrak sprang ud og gik opad trapperne.

Det var den britiske agent, Sir Conyngham Greene, som nu skulde bringe Englands svar til

boerrepublikken. Han blev ført ind i et værelse og stod straks efter overfor Transvaals mægtige statschef, Stefanus Johannes Paulus Krüger. Statssekretær Reitz og Wolmarans holdt sig i baggrunden.

Greene bukkede, trykkede præsidentens haand, bukkede endnu engang og overrakte ham saa det dokument, hvoraf tusinders, ja 2 folks skjæbne afhang.

Krüger greb det vigtige papir, aabnede det og læste.

Det lød: „H. S. Majestæts regjering har med stor sorg modtaget den S. A. R. Regjerings uforfammede fordringer, som er af den art, at S. M. Regjering holder det for umuligt, at indlade sig paa forhandling om dem.“

Der blev stille i salen — —. Krüger stod høi og mægtig med dokumentet, frampagtig fastholdt i den ene haand, den anden hvilede paa det store bord. Han stod og stirrede frem for sig, som om han vilde se ind i fremtiden. Reitz stirrede ud i luften. Wolmarans stod derimod høi, mørk og alvorlig med blikket fæstet paa gesanten.

Greene forlod med en stum bønning værelset. Krüger, den store sterke mand, faldt paa knæ, foldede hænderne og bad, bad om hjælp for sit stakkels folk.

De øvrige fulgte hans eksempel.

Endelig reiste han sig tungt, trykkede deres haand saa varmt og inderligt og forlod værelset.

Et øieblif efter fløi et budskab fra Pretoria til hver krog af landet. Det indeholdt kun det ene ord: Krig.

Allt fugleliv var som uddøet.

Kun ravnene og aadselgribbene kredsede om i luften efter bytte. — — —

Uveiret brød løs.

Det ene tordenbrag fulgte paa det andet, det ene mægtige lyn efter det andet skar sig gjennem tummelen.

Igjen et flammende lyn — et øredøvende brag.

Teppet gif op for første aft af et verdensdrama.

President Krügers
LIVSERINDRINGER

fortalt af ham selv.

Efter Optegnelse af

H. S. BREDEL,

Krügers Privatsekretær.

PIET GROBLER,

Understatssekretær.

Udgivet af **A. SCHOWALTER**

Oversat af cand. theol. Strømme.

Pris Kr. 5,40, indb. 7,00.

Norske Blade skriver om dette Værk:

„Det er med en vis underlig Følelse, man griber denne Bog. Den kommer som en Epilog til et Drama, et Verdensdrama, der i tre Aar kostede tusinders Liv og Blod og vakte Had og Uvilje, Forsvar og Angreb, saalangt der læstes en Avis i Verden.“
(Morgenbladet)

„De Erindringer, der beretter om en saa interessant Personlighed som Paul Krüger, der har spillet en saa fremtrædende Rolle under den sidste Tids Begivenheder i Sydafrika vil altid læses med Interesse.“
(Aftenposten)

„Forlæggeren for Norge og Danmark, L. E. Tvedte, bringer Bogen frem i et smukt og solid Udstyr. Vi spaar dette Værk Succes paa Aarets Bogmarked. En Beretning om den store merkelige Boerhøvdings Liv fra Barndommen under de store „Trek“ til den Dag idag, da han som Olding i Landflygtighed maa begræde det Folks Vanskjæbne, som han med Klogskab og Kraft har ledet gennem Lykkens og Modgangens Aar, fortalt af ham selv, vil bli modtat med varm Interesse i de videste Kredse.“
(Dagbladet)

„Det er et staseligt Bind paa 690 Sider i stort Format og smukt udstyret. — — — Det vil altid have sin Interesse at følge den mærkelige gamle Statsmand gennem hans lange Livs mangehaande Omvekslinger, og Bogen kan derfor anbefales Boernes Venner, som hos os sikkert er i Flertal.“
(Verdens Gang)

„Krügers lune, ofte vittige Fortællermaade og de mange Eventyr vil vistnok gjøre den populær, og hans sterke Religiositet vil bringe den ud i Kredse, hvorhen den ellers efter sit Indhold neppe vil ha naaet.“
(Ørebladet)

L. E. Tvedtes Forlag.